

Vitaliteitsakkoord 2.0

Nieuwkoop



Inhoud

Voorwoord	2
1. Inleiding	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Wat hebben we al bereikt?	3
1.3 Het Gezond en Actief Leven Akkoord en de brede preventie agenda	4
1.4 Doorontwikkeling naar het Vitaliteitsplan 2.0	4
1.5 Wat willen we bereiken in Nieuwkoop?	5
1.6 SROI (social return of investment)	5
2. De thema's uit het Nationaal Sportakkoord	6
2.1 Van dromen, ambities, voornemens en plannen naar concrete acties	6
2.1.1 Inclusie en diversiteit	6
2.1.2 Sociaal veilige sport	7
2.1.3 Vitale sportaanbieders	8
2.1.4 Vaardig in bewegen	9
2.1.5 Ruimte voor sport en bewegen	10
3. Hoe pakken we het in Nieuwkoop aan?	11
3.1 Samenwerken en verbindingen maken tussen alle partners	11
3.2 Nieuwkoop Actief	11
3.3 Sportpunt Nieuwkoop	11
3.4 Kernteam en de adviseur lokale sport	12
3.5 Uitvoeringsbudget Sportakkoord	12
3.6 Cofinanciering van partners en inzet in natura	13
3.7 Voorwaarden aanvragen	13
3.8 Communicatie	13
4. Belangrijke partners in het akkoord	14
Bijlage 1 Uitwerking bijeenkomst Vitaliteitsakkoord 2.0 Nieuwkoop	16

Voorwoord

Met trots presenteren wij u het nieuwe Vitaliteitsakkoord van de gemeente Nieuwkoop. Dit akkoord is tot stand gekomen in samenwerking met verschillende lokale partners en heeft als doel om bij te dragen aan een sportieve en gezonde samenleving. Sport en bewegen verbindt, geeft zelfvertrouwen, plezier en ontspanning, bevordert de gezondheid en vermindert de kans op eenzaamheid.

Het opstellen en uitvoeren van het Vitaliteitsakkoord is dan ook één van de doelen van het landelijke Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) dat in februari 2023 werd afgesloten tussen VNG, GGD, zorgverzekeraars en het ministerie van VWS, en het maakt onderdeel uit van de Preventieagenda die eind 2023 aan de gemeenteraad zal worden gepresenteerd.

De gemeente is aanjager van het Vitaliteitsakkoord 2.0, maar het plan is niet ván de gemeente. We werken, samen met scholen, sportverenigingen, bedrijven en andere maatschappelijke instellingen, aan een breed aanbod van voorzieningen en activiteiten; van de mogelijkheid tot een 'blokje om' in de buurt en beweegactiviteiten voor kinderen tot een beweegcoach en wedstrijdsport. Ik ben er trots op dat dit plan tot stand is gekomen met onze lokale partners en dank hen nadrukkelijk voor hun inzet en betrokkenheid.

Als wethouder sport vind ik het erg belangrijk dat alle inwoners, van jong tot oud, kunnen sporten en bewegen in een veilige omgeving en in een prettige sfeer. Samen met onze partners zorgen we er daarom voor dat sportvoorzieningen uitnodigend en toegankelijk zijn voor alle inwoners, en dus bijvoorbeeld ook voor ouderen, inwoners met een laag inkomen, LHBTI-ers en inwoners met verschillende culturele achtergronden.

Met dit Vitaliteitsakkoord hopen wij de komende jaren een belangrijke bijdrage te leveren aan het bevorderen van sporten, bewegen en een gezonde leefstijl in onze gemeente Nieuwkoop. Ik wens onze partners veel succes bij de uitvoering van het Vitaliteitsakkoord en verwacht dat hiermee wordt bijgedragen aan het verder stimuleren van sport en bewegen door onze inwoners.

Tom de Kleer
Wethouder Sport, gezondheid en samenleving

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2018 sloten het ministerie van VWS samen met de sportbonden, gemeenten en maatschappelijk betrokken partners een Nationaal Sportakkoord met als hoofddoel om zoveel mogelijk mensen met plezier te laten sporten en bewegen. De gemeente Nieuwkoop heeft deze ambitie omarmd en met inbreng van vele lokale partijen zoals de sportverenigingen, gezondheidszorg, onderwijs, supermarktdirecties, de ondernemersvereniging, de GGD en CJG is het lokale 'Van Sportakkoord naar Vitaliteitsplan' opgesteld. Waarom een vitaliteitsplan en geen sportakkoord?

Tegelijkertijd met de ondertekening van het Nationale Sportakkoord, was het Nationaal Preventieakkoord in de maak. Ook was de gemeente Nieuwkoop bezig met het opstellen van de lokale gezondheidsnota. Omdat sport en bewegen, preventie en gezondheid sterk in elkaars verlengde liggen en elkaar juist versterken, is besloten om al deze plannen en akkoorden samen te voegen tot een lokaal vitaliteitsplan. Na vier jaar is het tijd voor een herijking van ons vitaliteitsplan. Sommige dingen zetten we voort maar er is ook ruimte voor verbetering en nieuwe initiatieven. We gebruiken de vernieuwde richtlijnen van het landelijke Sportakkoord II om onze doelen en plannen voor de periode 2023-2026 vorm te geven. Dit doen we uiteraard weer samen met al onze partners die zo enthousiast mee hebben gewerkt aan het eerste Vitaliteitsplan.

1.2. Wat hebben we al bereikt?

Het Vitaliteitsakkoord, zoals afgesloten in 2020, heeft laten zien dat veel organisaties in Nieuwkoop betrokken zijn bij bewegen en vitaliteit en zich met veel enthousiasme voor deze doelen in willen zetten. Een grote domper was echter de uitbraak van de coronapandemie begin 2020, die plannen en activiteiten heeft gedwarsboomd. Veel verenigingen moesten hun deuren tijdelijk sluiten en sociale activiteiten konden niet doorgaan. Sommige plannen uit het Vitaliteitsakkoord moesten hierdoor uitgesteld worden. Ondanks de pandemie, zijn er mooie successen geboekt. Een eerste voorbeeld hiervan is het Ommetje, waarin iedereen voor zijn eigen dorp punten kon halen. Zo zijn er ook veel initiatieven gerealiseerd die de buitenruimte beweegvriendelijker maken. Er is een Jeu de Boules baan aangelegd bij de tennisvereniging in Zevenhoven. In Nieuwveen en Ter Aar zijn mooie beweegplekken gekomen en in Nieuwkoop de voorbereidingen voor een sport/free run plek met pannaveld. Wandel- en hardlooproutes zijn ontwikkeld samen met een fysiotherapiepraktijk en hardloopgroepen. Er zijn extra basketbal mogelijkheden voor 3x3 basketbal gerealiseerd en bij Strand Zomer is een multifunctioneel buitensportnet gemonteerd waarmee voetvolley, beachtennis, badminton en volleybal gespeeld kan worden. De gemeente Nieuwkoop is JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde toekomst) gemeente geworden. De JOGG-regisseur werkt samen met scholen, verenigingen, buurtsportcoaches, ondernemers en andere maatschappelijke organisaties aan projecten gericht op een gezonde leefomgeving voor kinderen. Ook is de MQ-scan op alle basisscholen ingevoerd. Deze scan brengt de motorische ontwikkeling van kinderen van jongs-af-aan in beeld. Bijna alle verenigingen en buurthuizen hebben zich aangesloten bij een Rookvrije Generatie. JWorxout heeft ademhalings- en ontspanningsworkshops gegeven op basisscholen en organiseert nu jaarlijks de Sport & Fun run. Er komen steeds meer mogelijkheden om te sporten en bewegen die specifiek op de doelgroep ouderen gericht zijn, zoals de samenwerking

van vijf aanbieders die een gezamenlijk aanbod hebben gecreëerd. ‘Samen met plezier bewegen’ waarin het ‘walking football’ van Altior en golfclub Liemeer twee van de initiatiefnemers waren. Het Sportpunt van de gemeente heeft vele clubs ondersteund met verenigingsondersteuning. Bovendien is het digitale platform ‘Nieuwkoop Actief’ opgericht. Dit platform bundelt al het beweeg-, sport- en gezondheidsaanbod in onze gemeente zodat iedereen zijn weg kan vinden naar een geschikte activiteit. Aanvullend aan het platform, is aan het begin van ieder schooljaar is het boekje ‘Sjors Sportief en Creatief’ uitgegeven met kennismakingsactiviteiten voor de Nieuwkoopse jeugd. Er zijn sportpakketten aangekocht voor scholen en buitenschoolse opvang. Mede dankzij het sportakkoord is de 24 van Ter Aar opgezet, een combinatie van sportverenigingen met de bestaande taptoe en braderie.

1.3 Het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en de brede preventie agenda

Al bij het eerste sportakkoord heeft Nieuwkoop ervoor gekozen één plan te schrijven voor sport-, bewegen en gezondheid. Bij het college van B&W, de ambtelijke organisatie en de gemeenteraad was destijds veel draagvlak voor de inzet van sport en bewegen als middel bij gezondheid, welzijn zorg en preventie. We zetten deze lijn voort. Het coalitieakkoord van 2022 zet opnieuw in op een integrale aanpak in de vorm van een brede preventie agenda voor Nieuwkoop. In deze preventieagenda maken we een overzicht van alles wat we doen op het gebied van preventie. We stellen heldere doelen en kijken waar we beter op elkaar af kunnen stemmen. Ook landelijk wordt de verbinding tussen sport en gezondheid steeds explicieter gelegd. In februari 2023 hebben VWS, gemeenten en zorgverzekeraars het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend. Met het GALA bouwen partijen gezamenlijk aan een stevig fundament voor een lokale en regionale aanpak op het gebied van preventie, gezondheid en de sociale basis. De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040. Sport en bewegen levert een belangrijke bijdrage aan zowel GALA als de preventieagenda en daarom stemmen we de doelen van het Vitaliteitsakkoord 2.0 zoveel mogelijk af op deze stukken.

1.4 Doorontwikkeling naar het Vitaliteitsakkoord 2.0

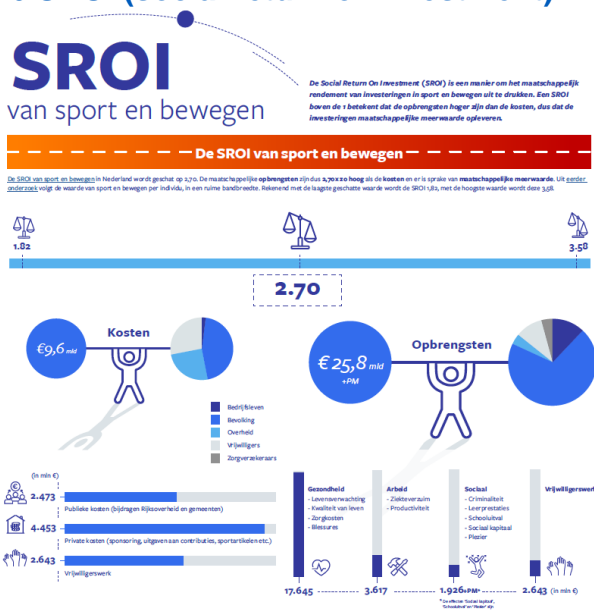
Het Vitaliteitsakkoord 2.0 bouwt voort op de ervaringen die we hebben opgedaan. Samen met onze partners uit het eerste ‘Van Sportakkoord tot Vitaliteitsakkoord’ bouwen we verder aan een sportief en gezond Nieuwkoop waarbij we nu ook de commerciële sportaanbieders uitnodigen om deel te nemen. Het nationale Sportakkoord II, gaat, net als bij het eerste Nationale Sportakkoord, uit van een zestal thema’s. De thema’s komen aan bod in hoofdstuk 2. Hoewel de thema’s vrijwel hetzelfde zijn gebleven, hebben we bij de uitwerking in het Vitaliteitsakkoord 2.0 de thema’s zoveel mogelijk vertaald naar concrete afspraken en acties die aansluiten bij het GALA en de Preventieagenda van Nieuwkoop. Daardoor is het Vitaliteitsakkoord 2.0, nog meer dan zijn voorganger, een integraal plan voor sporten, bewegen, preventie en gezondheid geworden. Tijdens het eerste landelijke Sportakkoord is gebleken dat de zes thema’s inhoudelijk veel raakvlakken hebben en dat initiatieven en samenwerkingen vaak aan meerdere thema’s raken. Daarom is landelijk de opdracht meegegeven om in het Vitaliteitsakkoord 2.0 niet geforceerd aan de afzonderlijke thema’s vast te houden, maar te kijken naar de samenhang en wat we willen bereiken. Vanuit de landelijke kaders zijn hiervoor drie ambities meegegeven. De eerste ambitie is ‘**het fundament op orde**’, wat

wil zeggen dat we bouwen aan een robuust sportstelsel en een inclusieve, veilige en positieve sportcultuur die sterk genoeg zijn om nieuwe kansen te benutten en uitdagingen het hoofd te bieden. De tweede ambitie is ‘**Een groter bereik**’. We willen meer (potentiële) sporters, toeschouwers en vrijwilligers bereiken en hen meer laten genieten van sport. ‘**Meer (zichtbare) betekenis**’ is de derde ambitie en gaat over de waarde van sport en sportief bewegen voor de hele maatschappij. Sport geeft energie, inspiratie en zingeving in het dagelijkse leven, maar levert ook een bijdrage aan maatschappelijke doelen zoals het tegengaan van eenzaamheid en kansenongelijkheid of het bevorderen van gezondheid. Het streven is dat alle afspraken en acties uit het Vitaliteitsakkoord 2.0 bijdragen aan deze drie ambities.

1.5 Wat willen we bereiken in Nieuwkoop?

In Nieuwkoop sluiten we aan bij de landelijke ambities en leggen we de nadruk op wat er lokaal speelt. We willen sporten en bewegen mogelijk maken voor iedere inwoner voor Nieuwkoop. Daarom investeren we in kwalitatief sterke sportaanbieders. In onze gemeente hebben we een grote diversiteit aan sport- / beweegaanbieders. Vanuit het Sportpunt willen we intensief contact hebben met deze organisaties. We vinden het belangrijk om als ondersteuner en partner van meerwaarde te zijn voor hen. Tegelijkertijd stimuleren we sport- / beweegaanbieders meer als collectief op te treden om elkaar te kunnen versterken. Daarbij willen we hen stimuleren om een toegankelijke en veilige sportomgeving te realiseren en garanderen. Een belangrijke ambitie is ook om sporten en bewegen zo goed mogelijk in te zetten als middel. Dit omdat we weten dat dit positieve effecten heeft op gezondheid en welzijn. Nieuwkoop is een gemeente die sterk vergrijsd. Mede daarom vinden we het belangrijk dat sport een bijdrage aan maatschappelijke doelen zoals tegengaan van eenzaamheid, kansenongelijkheid of het bevorderen van gezondheid.

1.6 SROI (social return of investment)



Onderzoek van het Kenniscentrum Sport laat zien dat investeren in sport en bewegen geld oplevert. Het onderzoek laat zien dat 1 euro investeren in sport en bewegen 2,70 euro oplevert. Opvallend is dat het financieel effect vooral terecht komt bij het individu zelf in de vorm van een hogere levensverwachting en betere kwaliteit van leven. De zorgkosten dalen en de werkgever heeft er financieel voordeel bij vanwege lager ziekteverzuim.

2. De thema's uit het Nationaal Sportakkoord

2.1 Van dromen, ambities, voornemens en plannen naar concrete acties

“De vitale gemeente” als ideaalbeeld waar iedereen meedoet, gelukkig, gezond, energiek en veerkrachtig is. Iedereen kan daarmee meewerken aan de economisch groei van de gemeenschap en een maatschappelijke bijdrage leveren in bijvoorbeeld de zorg. Het eerste Vitaliteitsakkoord heeft een stevig fundament voor de vitale gemeente neergezet. Nu bouwen we verder aan de ambitie van een vitale gemeente met de opbrengsten van het eerste akkoord. Samen met alle betrokken partijen werken we aan de waarde van sport voor de maatschappij: energie, plezier en zingeving in het dagelijks leven door de sport zelf, maar ook een bijdrage aan het tegengaan van eenzaamheid en kansengelijkheid, of juist het bevorderen van gezondheid. Bij de uitwerking van de thema's sluiten we zoveel mogelijk aan bij de thema's van de Brede Preventieagenda en het Gezond en Actief Leven Akkoord

2.1.1 Inclusie en diversiteit

Het thema Inclusie en diversiteit gaat over een toegankelijke en laagdrempelige sport- en beweegsector, waarin iedereen die mee wil doen daadwerkelijk mee kan doen en waarin sprake is van kansengelijkheid in en door sport- en beweegdeelname. Dit thema is ook een speerpunt in de Visie sport en bewegen gemeente Nieuwkoop: Sporten en bewegen voor iedereen, op maat en zonder belemmeringen. Groepen mensen die niet of weinig sporten en bewegen, zoals mensen met een laag inkomen, lage opleiding, of een handicap, gaan dit ook niet snel vanzelf doen. We richten ons op het wegnemen van financiële, sociale en praktische belemmeringen. Door de schaal en de spreiding van sportaccommodaties over de diverse kernen in Nieuwkoop is aanbod voor specifieke (kwetsbare) groepen wat lastiger te organiseren. Dat vraagt verbinding en afstemming van de verschillende verenigingen en kernen. Het sportpunt met de sportmakelaar en de buurtsportcoaches, zal een belangrijke rol vervullen in het inzichtelijk maken en bij elkaar brengen van het aanbod van bewegen.

Wat willen we bereiken?

- Vergroting van financiële toegankelijkheid: We bieden ook huishoudens met lage inkomens de kans om te sporten en bewegen. Hiermee willen we kansengelijkheid tegengaan.
- Vergroting sociale toegankelijkheid: onze inclusieagenda zorgt ervoor dat iedereen zich welkom en thuis voelt in de sportomgeving.
- Effectievere toeleiding van inactieve mensen naar sport en cultuur: warme toe- en begeleiding van groepen mensen die niet of weinig sporten en bewegen of weinig sociale contacten hebben zoals ouderen, mensen met een laag inkomen of opleiding of een handicap.
- Praktische toegankelijkheid: praktische belemmeringen om te sporten en bewegen voor mensen met een handicap weg nemen.

Hoe gaan we dat doen?

- Via de brede regeling combinatiefuncties wordt een beweegcoach met aandachtsgebied ouderen aangesteld. De buurtsportcoach 55+ richt zich op inactieve ouderen en stimuleert ouderen te blijven bewegen. We onderzoeken of we met een programma senioren kunnen testen op vitaliteit en een beweegprogramma aan kunnen bieden.
- Via de brede regeling combinatiefuncties wordt een cultuurcoach aangesteld. De cultuurcoach versterkt de cultuursector in Nieuwkoop en creëert daarmee extra keuzemogelijkheden om actief te zijn voor inwoners.
- De opdracht voor de combinatiefunctionarissen onderwijs is gericht op het verminderen van kansenongelijkheid en stimuleert dat iedereen kan meedoen.
- De gemeente Nieuwkoop sluit aan bij de Beweegalliantie. De alliantie is een aanjager die andere partijen faciliteert met kennis, netwerk en communicatie met als doel dat 75% van de Nederlanders de beweegrichtlijnen haalt in 2040.
- We zetten het platform Nieuwkoop Actief nog meer in om het aanbod voor specifieke doelgroepen zoals ouderen en uniek sporten zichtbaar te maken.
- Statushouders Stichting Participatie Academie Nieuwkoop organiseert fietscursussen voor statushouders.
- Team statushouders van de Verbinding zorgt voor een warme toeleiding naar sportverenigingen.
- De gemeente ontwikkelt samen met zorgpartijen welzijn op recept. De huisarts verwijst patiënten door naar een sociaal makelaar/welzijnscoach en die koppelt de patiënt aan activiteiten op het gebied van ontmoeting, sport of cultuur.
- Platform Gehandicapten Senioren Nieuwkoop (PSGN) zet zich in de gemeente Nieuwkoop in voor de belangen van senioren en inwoners met een beperking. De PSGN attendeert gemeentelijke afdelingen, organisaties, instellingen en inwoners op voorzieningen en mogelijkheden die de participatie van mensen met een beperking en senioren in de samenleving bevorderen.
- Gemeente is aangehaakt bij Uniek Sporten. De Uniek Sporten Portal helpt bij het vinden van passend sport- en beweegaanbod.

2.1.2 Sociaal veilige sport

Het thema Sociaal veilige sport heeft als doel een basis te creëren waar iedereen veilig en met plezier kan sporten en sport beleven. Hiermee wordt het fundament van de sport verstevigd. Ongewenste situaties zoals discriminatie, grensoverschrijdend gedrag en doping zijn een bedreiging om met plezier te kunnen sporten. Door sport in de kern veilig en verantwoord te organiseren, waarbij normen worden gesteld in lijn met de huidige maatschappelijke context, dragen we bij aan een sterker fundament. Want iedereen die (top)sport heeft recht op een sociaal veilige omgeving. Ten opzichte van het vorige Sportakkoord benadrukken we voor lokale, regionale en landelijke partijen meer de noodzaak om aan dit thema te gaan werken.

Wat willen we bereiken?

- Meer aandacht voor een veilige sportcultuur en een garantie van een basisniveau veiligheid. Door waarborgen in te bouwen voldoen de lokale aanbieders tenminste aan de basiseisen sociaal veilige sport.

Hoe gaan we dat doen?

- De gemeente gaat in samenspraak met het kernteam werken aan een plan van aanpak om sociale veiligheid en integriteit op lokaal niveau bij alle sportaanbieders waarmee de gemeente een relatie heeft te stimuleren en verbeteren.
- Met het plan van aanpak stimuleren wij dat verenigingen gaan werken met basiseisen – zoals een VOG, een vertrouwenscontactpersoon, gedragsregels en het doorlopen van een e-learning. Via een service van het Sportakkoord wordt het aanbod 'Code goed sportbestuur' deels vergoed.

2.1.3 Vitale sportaanbieders

Onze sport- en beweegaanbieders zijn een belangrijke pijler in zowel het Sportakkoord als de visie Sport en Bewegen. Dit is hard nodig, want in een dorp met veel kernen en vergrijzende bevolking staan verenigingen onder druk. Met vitale sportaanbieders richten we ons op kwalitatief sterk, veilig en toegankelijk sportaanbod voor iedereen. Er zit veel kracht bij onze aanbieders, maar de rol van de vereniging verandert. We dagen sportaanbieders uit van nog grotere meerwaarde te zijn voor de maatschappij en de verbinding te zoeken met de zorg. We stimuleren sportaanbieders om meer als collectief op te treden en gezamenlijk vraag en aanbod in de wijk op elkaar af te stemmen. Onze aandacht ligt bij het verstevigen van de basis: kwalitatief goede mensen, voldoende uitvoeringscapaciteit en een effectieve ondersteuningsstructuur voor sportaanbieders.

Wat willen we bereiken?

- Door het versterken van het fundament, zal de sportsector steeds beter in staat zijn voor een grotere groep mensen relevant te zijn en zal de samenwerking met andere domeinen makkelijker worden.

Hoe gaan we dat doen?

- In de periode 2023-2026 gaan het Sportpunt van de gemeente en adviseur lokale sport (samen met het kernteam) in gesprek om de toegang, coördinatie en kwaliteit van clubondersteuning op lokaal en regionaal niveau te verbeteren.
- Het Sportpunt wordt versterkt met buurtsportcoaches en fungeert als één aanspreekpunt voor sportaanbieders en werkt nauw samen hen samen bij het afstemmen van vraag- en aanbod. Services vanuit de gezamenlijke sportbonden, NOC*NSF en NL Actief kunnen lokaal aangevraagd worden.
- In de nieuwe subsidieverordening komt aandacht voor de maatschappelijke rol van verenigingen. Hierbij stimuleren we meer samenwerking tussen verenigingen.
- Het sportpunt en de sociale makelaars faciliteren de beschikbaarheid van vrijwilligers door beschikbare vrijwilligers te koppelen aan de behoefte.

2.1.4 Vaardig in bewegen

Het thema vaardig in bewegen streeft naar kansen voor ieder kind en iedere jongere om vaardig en veelzijdig te sporten en bewegen – onder de juiste begeleiding – waarbij plezier en ontwikkeling centraal staan. Spelen en bewegen is minder vanzelfsprekend geworden in het dagelijks leven van kinderen. De bewegingsvaardigheid van kinderen is de laatste jaren verslechterd. Uit onderzoek blijkt dat motorische vaardigheden van belang zijn voor het ontwikkelen van een actieve leefstijl en het voorkomen van chronische aandoeningen. Voor dit thema is samenwerking van verschillende domeinen cruciaal: ouders, sporttrainers, buurtsportcoaches, JOGG-regisseur, kinderopvang en onderwijs zijn samen nodig om dreumes, kind en jongeren met plezier aan het sporten en bewegen te krijgen en te houden.

Wat willen we bereiken?

- Een verbetering van de motorische vaardigheden van kinderen tussen 0 en 12 jaar en het ontdekken van sportplezier.
- De leefomgeving stimuleert kinderen om te bewegen en gezond te leven. Vanuit JOGG zijn dit zeven belangrijke omgevingen: thuis, buurt, school, vrije tijd, sport, werk en media.

Hoe gaan we dat doen?

- JOGG Nieuwkoop werkt samen met sportaanbieders aan een rookvrije omgeving, gezonde kantines en verantwoord alcoholgebruik.
- Via de brede regeling combinatiefuncties wordt voor 1,8 FTE een combinatiefunctionaris onderwijs aangesteld. De opdracht voor de combinatiefunctionaris onderwijs is gericht op het stimuleren van sport en bewegen, verbeteren motorische vaardigheden en bevorderen van de gezondheid van kinderen van 0 tot en met 12 jaar. Onderdeel hiervan is de afname van een motoriek scan op alle basisscholen en het opzetten van extra ondersteuning bij motorische achterstanden.
- Via Sjors Sportief en het platform Nieuwkoop Actief laten we kinderen kennismaken met een groot aanbod aan sport- en beweegactiviteiten.
- We zetten een deel van de NPO gelden in om vaardigheid in bewegen te stimuleren. Hiermee wordt onder andere judo in de klas ingezet als preventief instrument om kinderen valtraining te geven en sociaalvaardig en weerbaar te maken.
- In Langeraar starten de basisschool, kinderopvang en de gemeente in samenwerking met verenigingen en commerciële sportaanbieders een pilot School & Omgeving.

2.1.5 Ruimte voor sport en bewegen

Het thema ruimte voor sport en bewegen is gericht op het creëren van een toekomstbestendige sportinfrastructuur die uitnodigend, faciliterend en toegankelijk is voor iedereen. In Nieuwkoop willen we de beschikbare sportieve faciliteiten, accommodaties en buitenruimte zo goed en zo veel mogelijk gebruiken. We zetten in op een zo hoog mogelijk maatschappelijk rendement van de accommodaties én het aansluiten op aanwezige behoeften is hierbij cruciaal. Een uitnodigende en beweegvriendelijke openbare ruimte helpt mensen om (nog meer) te gaan bewegen. Een belangrijk gedeelte hiervan is ook het bewegen gecombineerd met dagelijkse verplichtingen zoals naar school, winkel of werk gaan. Hoewel Nieuwkoop een gemeente is met veel groen, is de score van het kenniscentrum sport voor een beweegvriendelijke inrichting voor de buitenruimte voor Nieuwkoop lager dan het landelijk gemiddelde.

Wat willen we bereiken?

- Sportparken worden meer opengesteld voor het bredere publiek en worden multifunctioneel gebruikt.
- De openbare ruimte is beweegvriendelijk ingericht, zodat sporten en bewegen hier vanzelfsprekend is.

Hoe gaan we dat doen?

- Multifunctionaliteit van sportaccommodaties wordt gestimuleerd door gericht subsidiebeleid en inzet van de buurtsportcoaches.
- Voldoende kwalitatief goede en uitdagende speel- en beweegplekken voor jong en oud in alle wijken. Inwoners en verenigingen worden betrokken bij de inrichting hiervan.
- Inzet van provinciale subsidies voor beweegvriendelijke buitenruimte.
- Bewegen en gezondheid is onderdeel van de Omgevingsvisie en bij de ontwikkeling van nieuwe wijken is beweegruimte in het groen integraal onderdeel van de plannen.
- Onderzoeken van nieuwe wandel- en fietsroutes om de beweegvriendelijkheid van Nieuwkoop te verbeteren

3. Hoe pakken we het in Nieuwkoop aan?

3.1 Samenwerken en verbindingen maken tussen alle partners

Belangrijk in dit akkoord is het onderkennen en het onderschrijven van het belang om verbindingen te maken tussen diverse partijen. Samenwerking, afstemming en kennisdelen maken het verschil in het succes van dit traject. Bij het schrijven van het eerste vitaliteitsakkoord is in Nieuwkoop is hiervoor een stevige basis gelegd in een uitgebreide consultatieronde met sportverenigingen en commerciële sportaanbieders, het maatschappelijk middenveld, gezondheidszorg, ondernemers en onderwijs. Bij de herijking van het vitaliteitsakkoord hebben wij deze partijen opnieuw gevraagd om mee te denken. In een plenaire bijeenkomst hebben zij hun inbreng gegeven op de zes thema's van het sportakkoord. Deze bijeenkomst was druk bezocht en leverde veel concrete acties en nieuwe samenwerkingen op. Bijlage 1 geeft een inventarisatie van deze ideeën en initiatieven. In de komende jaren gaan alle partners hiermee aan de slag om, met ondersteuning van het budget van het Lokale Sportakkoord, zoveel mogelijk mooie projecten te realiseren.

3.2 Nieuwkoop Actief

In de afgelopen jaren is veel energie gestoken in het ontwikkelen van het lokale sportplatform Nieuwkoop Actief. Nieuwkoop Actief maakt digitaal verbinding tussen en met alle partners door vraag en aanbod bij elkaar te brengen en activiteiten aan te jagen. Op het platform kunnen inwoners de sociale kaart van Nieuwkoop vinden met daarop alle informatie over organisaties en hun aanbod van diensten, producten en activiteiten in het sociaal domein. Het platform biedt de mogelijkheid om gratis of tegen lage kosten kennis te maken met een veelzijdig sportaanbod. De gemeente Nieuwkoop heeft dertien verschillende kernen en het sportaanbod is daardoor vaak divers, lokaal georganiseerd en minder bekend bij de inwoners. Nieuwkoop Actief maakt dit brede aanbod inzichtelijk en zorgt ervoor dat elke doelgroep een geschikte activiteit vindt. We werken momenteel aan de implementatie van Welzijn op Recept waarbij de sociaal makelaars, die in dienst zijn van de gemeente, inwoners zorgen voor een warme toeleiding naar de activiteiten van Nieuwkoop Actief.

3.3 Sportpunt Nieuwkoop

Het Sportpunt is hét loket waar verenigingen, maar ook professionele organisaties, onderwijs en andere aanbieders terecht kunnen voor hulp, vragen of ondersteuning. Het Sportpunt bestaat uit de Sportmakelaar, het Verenigingsloket en de buurtsportcoaches. In 2023 worden een beweegcoach en een cultuurcoach aan het Sportpunt toegevoegd. Hiermee wordt de uitvoerende capaciteit van het Sportpunt verder versterkt. Het Sportpunt houdt regie op het proces en bewaakt de voortgang van de uitwerking van het akkoord. Zij krijgen ook het uitvoeringsbudget in beheer. De ambitie van het Sportpunt is om alle Nieuwkopers een passende en plezierige sport-/beweegactiviteit te bieden én sporten en bewegen als middel in te zetten voor welzijn en gezondheid. Het Sportpunt doet dit door het:

- Promoten en stimuleren van sporten, bewegen en een gezonde leefstijl voor jong en oud.
- Uitvoering geven aan enkele specifieke beweegprogramma's.
- Ondersteunen en adviseren van sportverenigingen en sport-/beweegaanbieders.
- Stimuleren van verbinding, kennisdeling en samenwerking tussen sport-/beweegaanbieders.
- Het verbinden van sport-/beweegsector aan andere domeinen en sectoren.

3.4 Kernteam en de adviseur lokale sport

Om sturing te geven op het proces wordt bij de uitvoering van het plan gewerkt met een kernteam. In het kernteam zitten 8 mensen uit diverse disciplines van de samenleving van Nieuwkoop. Er zijn twee vertegenwoordigers van de lokale sportverenigingen, een vertegenwoordiger van de commerciële sportsector, een vertegenwoordiger van de gezondheidszorg en een vertegenwoordiger van onderwijs. Vanuit de gemeente Nieuwkoop zijn de sportmakelaar en de coördinator sport en preventie onderdeel van het kernteam. Het streven is dat het team een brede vertegenwoordiging is van het sociaal domein zodat we de doelen van het Vitaliteitsakkoord 2.0 optimaal kunnen verbinden met de doelen van de brede Preventiekalender en GALA. Het kernteam brengt kennis mee uit de verschillende invalshoeken en weet wat er speelt in de samenleving. Hierdoor is het kernteam een uitstekende klankbordgroep voor de brede Preventieagenda van Nieuwkoop, het plan van aanpak voor GALA en de daaraan gekoppelde plannen voor het Vitaliteitsakkoord 2.0. In de tweede helft van 2023 gaan we nieuwe afspraken maken over de rollen en taken van het kernteam zodat zij de regie over de uitvoering van het Vitaliteitsakkoord 2.0 nog effectiever kunnen voeren.

Ook kan Nieuwkoop gebruik maken van de adviseur lokale sport. Deze adviseur is namens alle sportbonden, brancheorganisaties, Platform Ondernemende Sportaanbieders, het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en NOC*NSF een sparringpartner voor de doorontwikkeling en uitvoering van de lokale sportakkoorden. De adviseur lokale sport zal fungeren als een sparringpartner op verschillende beleidsthema's vanuit het sportakkoord, waarbij versterking van de sportclubs die bijdragen aan een vitale samenleving en de integrale aanpak van sport in het sociale domein centraal staat. Waar mogelijk en gewenst kan er gekeken worden naar regionale samenwerking. De adviseur lokale sport zal vanuit de verbindende rol informatie uitwisseling en kennisdeling stimuleren.

3.5 Uitvoeringsbudget Sportakkoord

Het Vitaliteitsakkoord heeft een beperkte financiële reikwijdte en is geen oplossing voor alle kwalen. Echter, het akkoord zorgt ervoor dat alle betrokken partijen hun beleid, inzet en financiële middelen in lijn brengen met de ambities van het akkoord. Zo ontstaat er een lokale beweging waarbij we samen sterk staan. Desondanks zijn er middelen nodig om een echte impuls te kunnen geven aan het Vitaliteitsakkoord. De gemeente Nieuwkoop ontvangt via de brede SPUK, het financiële arrangement van GALA, een uitvoeringsbudget van het Rijk. Hiermee kunnen acties en speerpunten uit het Vitaliteitsakkoord 2.0 worden opgepakt. Het uitvoeringsbudget voor het Sportakkoord

bedraagt in 2023, 2024 en 2025 jaarlijks € 20.840 en in 2026 €16.023,-. In 2023 is er eenmalig € 39.237 beschikbaar vanuit het Lokale Preventieakkoord. Het Vitaliteitsakkoord 2.0 bestaat uit diverse actiepunten. Actiepunten die niet altijd (extra) dekking nodig hebben, maar vooral personele inspanning van de betrokken partijen vereisen. Door de versterking van het Sportpunt met een beweegcoach en een cultuurcoach heeft de gemeente nu meer capaciteit om projecten te begeleiden. Het Sportpunt beheert het uitvoeringsbudget en stelt een jaarplan op. Partijen kunnen nieuwe ideeën en plannen bij het Sportpunt inbrengen waarna ze getoetst worden bij het kernteam. Bij een positieve toetsing worden deze initiatieven toegevoegd aan het jaarplan. Wanneer er budget over is, is het aan het Sportpunt en Kernteam om te kijken welke wensen er verder liggen. Het jaarplan voor 2023/2024 zal na de zomer gereed zijn.

3.6 Cofinanciering van partners en inzet in natura

Partners die zich verbinden aan het Vitaliteitsakkoord kunnen ook een financiële bijdrage leveren aan projecten. Naast middelen stellen sportverenigingen en overige sport- en beweegaanbieders, maatschappelijke partners en de gemeente ook mensen en faciliteiten beschikbaar. De inzet in natura, voornamelijk vrijwilligers van onze sportverenigingen, heeft voor het mogelijk maken van acties en activiteiten soms een groter effect dan het inzetten van financiële middelen.

3.7 Voorwaarden aanvragen

Over de inzet van uitvoeringsbudgetten zijn duidelijke afspraken en spelregels nodig. De voorwaarden voor een aanvraag zijn:

- De activiteit sluit aan bij in ieder geval één van de thema's van dit akkoord.
- De aanvraag heeft betrekking op een nieuw initiatief, nieuwe vorm van samenwerking of verbreding van een bestaande activiteit. Sportakkoord gelden zijn *niet* bedoeld om individuele organisaties en hun kernactiviteiten te financieren.
- Het gaat om een aanjaagsubsidie. Structurele financiering van een activiteit is niet mogelijk.
- Vergoeding van uren, die reeds anderszins worden vergoed, is niet mogelijk.
- Per activiteit wordt een verzoek voor financiering ingediend via een vast format (soort plan van aanpak), waarin wordt beschreven hoe (incl. kosten) en wanneer de activiteit wordt gerealiseerd. Hieruit blijkt waarom de financiering noodzakelijk is. Houd het kort en krachtig.
- De werkgroep (spelers en supporters) is actief betrokken bij de realisatie van de activiteit door eigen inzet (en/of middelen).
- Zodra positief wordt beslist over een aanvraag krijgt de aanvrager (aanvoerder) de beschikking over de toegekende middelen.
- De aanvrager dient na afloop van de activiteit een kort verslag in bij het kernteam (ook volgens vast format). Deze informatie wordt gebruikt voor de monitoring en evaluatie en voor eventuele teruggaaf van niet gemaakte kosten.
- De aanvrager stort het geld terug wanneer blijkt dat de activiteit niet of slechts deels kan worden uitgevoerd.

3.8 Communicatie

Om zoveel mogelijk inwoners, partners en verenigingen in Nieuwkoop in beweging te brengen, is communicatie van groot belang. Op de plenaire avond met alle partners is

het Vitaliteitsakkoord 2.0 gepresenteerd. Na deze vlotte start willen het Vitaliteitsakkoord levend en actueel houden. Het kernteam verzorgt de communicatie met hun achterban. Daarnaast organiseert het Sportpunt twee keer per jaar een themabijeenkomst met partners waarin we hen bijpraten over het Vitaliteitsakkoord en we nieuwe initiatieven tot stand willen brengen. Op de website Nieuwkoop Actief zijn alle initiatieven van het Vitaliteitsakkoord zichtbaar. Ook communiceren we over activiteiten, projecten en successen in Nieuwkoop Nieuws en via de gemeentelijke sociale mediakanalen en externe kanalen.

4. Belangrijke partners in het akkoord

Ouders

Bij het veranderen van de leefstijl wordt natuurlijk al snel verwezen naar de rol en de verantwoordelijkheid van de ouders. Dat is waar. Ook voor hen is voorlichting en ondersteuning noodzakelijk om goede keuzes te maken in het dagelijks leven. Een omgeving die consistent is in het communiceren en het sturen op een gezonde leefstijl helpt de ouders in deze gedragsverandering voor zichzelf, maar ook als voorbeeld naar de kinderen.

Basisonderwijs

In het kader van beter aanleren dan afleren en beter voorkomen dan genezen is het onderwijs bij uitstek de partner om te investeren in preventie en het aanleren van motorische vaardigheden, hygiëne kennis, voedingsleer, effecten van alcohol en roken, sociale vaardigheden, ademhaling, judo en zelfvertrouwen: letterlijk en figuurlijk leren vallen en opstaan. Naast cognitieve vaardigheden en voorbereiding op de cito toets zijn dit zeer belangrijke en noodzakelijke levenslessen.

Sportverenigingen

De sportverenigingen vormen een belangrijke partij bij het in beweging krijgen van de samenleving. Rond de 60% van onze inwoners is actief lid bij een vereniging of ondersteunt de vereniging als vrijwilliger. De rol van de sportvereniging is in verandering en kan breder worden ingezet voor de sociaal maatschappelijke taken. Zo vindt een transitie plaats van de sportverenigingen van een “gesubsidieerde hobby” naar een belangrijke en serieuze partner in gezondheid en vitaliteit. De rol bij het uitvoeren van gezondheid en sociaal maatschappelijke interventies zoals obesitas, roken, alcoholgebruik, het voorkomen van eenzaamheid en creëren van integratie wordt bij de sportvereniging steeds vaker opgepakt. Dit vraagt ook meer samenwerking tussen de verenigingen en het maken van verbinding maken met de andere partners. Ook het gebruik van de accommodaties kan functioneler en multifunctioneler. Deze transitie kunnen verenigingen natuurlijk niet alleen maken, maar behoeven ondersteuning vanuit de lokale, regionale en landelijke overheid.

Commerciële sportaanbieders

Het Platform ondernemende sportaanbieders (POS) is een nieuwe partij in het nationale Sportakkoord II. In Nieuwkoop hebben we in het eerste Vitaliteitsplan de commerciële sportaanbieders al betrokken bij de planvorming en zijn er mooie samenwerkingen tot stand gekomen. Ook in het Vitaliteitsakkoord 2.0 zijn de commerciële sportaanbieders

weer aangesloten. De betrokkenheid van deze aanbieders zorgt ervoor dat we nog meer doelgroepen via het Vitaliteitsakkoord kunnen bereiken.

Zorg & Welzijn

Samenwerking tussen de zorgsectoren en het onderwijs, de beweegsector en de voedingsbranche is cruciaal bij het stimuleren en ondersteunen van het vitaliteitsakkoord. Opvallend in de gesprekken die we gevoerd hebben, is dat het niet vanzelfsprekend is dat de zorgsector elkaar goed kent en opzoekt. Laat staan dat de sector met ander genoemde branches in nauw contact treedt (bijvoorbeeld een beter contact tussen CJG en de Scouting). Het zou al een mooi resultaat zijn als in dit plan de eerstelijnsgezondheidszorg, CJG, GGD, Welzijn, Ouderenzorg en Jeugdzorg elkaar makkelijker en op een natuurlijke manier beter weten te vinden. Om vervolgens een grotere invloed te kunnen uitoefenen richting de sportbranche en het onderwijs. De Gezonde Leefstijl Interventie (GLI) methode is hierbij een mooi voorbeeld.

Werkgevers

Werkgevers zijn gebaat bij gezonde en vitale medewerkers. Geredeneerd vanuit dit belang en de invloed die een werkgever heeft, is het niet onlogisch dat werkgevers zich ook focussen op het welbevinden en de gezondheid van de medewerkers. Dat kan op de werkvloer maar ook vanuit een stimulans in de vrije tijd van de werknemer. Een goede samenwerking met de sportverenigingen is daarbij een optie.

Voedingsbranche

Bekend is dat juiste voeding invloed heeft op de gezondheid van mensen. In combinatie met bewegen kan het veel effect hebben op terugdringen van obesitas, cholesterolproblemen en diabetes. In gesprekken met franchisenemers van verschillende supermarkten blijkt veel energie en creativiteit om mee te werken aan het vitaliteitplan, waarbij we rekening houden met de commerciële insteek. Gedacht wordt aan campagnes en voorlichting over gezonde voeding, de inrichting van de supermarkt en meedoen in communicatie op scholen en bij verenigingen.

Kerk en Moskee

Gezondheid en vitaliteit is een thema wat ook geloof en levensovertuiging raakt. Belangrijk is het om deze partner ook in te zetten bij het maken van de verbinding om inwoners mee te laten doen aan de inclusieve samenleving.

De gemeente

De gemeente is de eerste aanjager van het vitaliteitsakkoord. Toch is het plan niet van de gemeente, maar van de samenleving zelf. Daar zit de energie en de kracht om een verandering naar een gezondere samenleving te maken. De gemeente kan wel faciliteren en partijen bij elkaar brengen.

Bijlage 1

Uitwerking bijeenkomst Vitaliteitsakkoord 2.0 Nieuwkoop

dd. 24 mei 2023

Tijdens de bijeenkomst is inspiratie gedeeld en uitgewisseld. Tevens zijn er veel contacten gelegd en inspirerende gesprekken gevoerd. De aanwezigen zijn gevraagd hun ideeën/ambities te delen op de daarvoor bestemde flappen. Hieronder een uitwerking per thema.

Inclusie & Diversiteit

- ✓ Vraaggericht werken. Wat heeft de “moeilijke” doelgroep nodig om in beweging te komen? Betrek de burger bij de ontwikkeling. Louis Chatlein
- ✓ Vitaliteitsdag organiseren. Rouleren per kern/sporthal.
- ✓ Sportaanbod voor vluchtelingen liggen mooie kansen.
- ✓ Zwemmen voor minder valide personen; toch vrij bewegen met minder moeite misschien.
- ✓ Van iedere aanbieder de specialisatie weten om jouw klant nog beter te kunnen helpen;
 - advies uitwisselen;
 - doorsturen;
 - overleggen.

(Judith van Dam, Jworxout)

Ruimte voor Bewegen

- ✓ Samen met andere gebruikers van een zaal nieuwe materialen aanschaffen.
- ✓ Denk RUIM! Dus niet bekibbelen op m² in IKC's of andere nieuwbouwprojecten.
- ✓ Zorg dat bestaande m² minimaal behouden blijven, niet krimpen!
- ✓ In “de Steupel” is momenteel geen zaalruimte beschikbaar voor 2x per week basketbaltraining. Hiervoor gaan wij nu een proef doen voor woensdag IKC de Vaart. Zijn er nog andere alternatieven?

Sociaal veilige sport

- ✓ Geef vertrouwenscontactpersoon een gezicht. Dit hebben wij bij de basketbalvereniging gedaan tijdens de algemene ledenvergadering (ALV).
- ✓ Samenwerking zoeken met elkaar
 - Gezamenlijke VCP-opleiding
 - VCP-netwerk (om ervaringen uit te wisselen of wellicht wel cluboverstijgende VCP's)
- ✓ Succesverhalen zichtbaar maken

Vaardig in bewegen

- ✓ Strippenkaart per dorp waarin iedereen op een dag alles kan uitproberen (jaarlijks in zomer / einde school).
- ✓ Voor iedereen of scholieren. Maak kennis met... Bijvoorbeeld 10 weken verschillende sporten proberen.
- ✓ Vanaf groep 1 een vakleerkracht gym. 4-6 jarigen ontwikkelen zich motorisch snel waardoor hier veel winst te behalen valt.
- ✓ Teamkamp varianten;
 - o kern;
 - o doelgroep;
 - o leeftijd.
- ✓ Samenwerking met buurtsportcoaches. NEVOBO heeft een kant en klaar plan voor een volleybalspeeltuin gericht op motorische vaardigheden van jonge kinderen en samenwerking met de volleybalverenigingen.
- ✓ Opleiding tot coach (voor voortbestaan van clubs);
 - o NL coach;
 - o KNGU;
 - o LAB;
 - o Seniorensportleider.

(Marjan Bos)

- ✓ Groepen 5 t/m 8 van het basisonderwijs. 1-2 keer per jaar enkele weken zwemclinics laten volgen in "de Wel"
 - o zwemvaardigheid (onderhouden);
 - o zwemveilig (onderhouden);
 - o ontwikkeling motoriek;
 - o vergroten vaardigheden.

Vitale sportaanbieders

- ✓ Vrijwilligers verenigen bundelen? (LTVZ Zevenhoven)
- ✓ Netwerkbijeenkomsten voor organisaties (zoals deze bijeenkomst);
- ✓ Uitwisselingen om elkaars sport / aanbod uitproberen
- ✓ Mogelijkheid van een gezamenlijke strippenkaart?
- ✓ Eventueel combipakketten met korting (bijvoorbeeld fitness + zwemmen)
- ✓ Rollator wandelclubs.
- ✓ "Ommetje" nieuw leven inblazen.
- ✓ Sport & Vitaliteitsweek op doelgroep gericht (alle verenigingen / commerciële aanbieders onder 1 dak).
- ✓ 1 week lang aanbod op de doelgroep;
 - o Lezingen – workshops – trainingen - preventie.

(Judith van Dam Jworxout)

- ✓ Slaap / slaapoefentherapie.